

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการอุทธรณ์คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยทหาร

การลงโทษทางวินัยทหารนั้น เป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาทหารตามกฎหมาย ที่กระทำต่อทหารภายใต้บังคับบัญชาของตนผู้กระทำความผิดทางวินัย ตามกระบวนการยุติธรรมทหาร แต่อย่างไรก็ตาม การใช้อำนาจดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับหลักกฎหมายทั่วไปด้วย เพื่อให้ข้าราชการทหารนั้นมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางวินัยที่เหมาะสม หรือใกล้เคียงกับประชาชน โดยทั่วไปมากที่สุด สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และหลักสากล จึงมีประเด็นปัญหาที่จะต้องพิจารณา ดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาการไม่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนในการอุทธรณ์คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยทหาร

ในอดีตจนถึงปัจจุบันทหารนั้นเป็นองค์กรที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ใช้อาวุธเพื่อปกป้องชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จึงจำเป็นต้องควบคุมทางวินัยอย่างเข้มงวดทั้งในเวลาสงบและมีศึกสงคราม ดังนั้นผู้บังคับบัญชาจึงต้องมีเครื่องมือควบคุมระวังรักษาความประพฤติปฏิบัติของทหารผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ภารกิจของหน่วยสำเร็จลุล่วง และเกิดความสงบเรียบร้อยในส่วนรวม ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวก็คือพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ที่ให้อำนาจผู้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลรักษาระเบียบวินัยทหาร ผู้ใต้บังคับบัญชาของตลอดจนให้อำนาจลงทัณฑ์แก่ทหารผู้กระทำความผิด โดยโทษทางวินัยที่จะลงแก่ทหารผู้กระทำความผิดแบ่งออกได้เป็นสองส่วนคือ การลงทัณฑ์ทางวินัย ซึ่งมีกำหนดเป็น 5 สถาน ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กัก ขัง และ จำขัง และการดำเนินการทางปกครอง ได้แก่ ปลดจากประจำการ หรือถูกถอดจากยศทหาร การลงทัณฑ์ทหารผู้ทำผิดทางวินัยทั้งสองประเภทดังกล่าวนี้ล้วนแต่กระทบซึ่งสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ได้รับทัณฑ์ หากทหารผู้ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยทหารเห็นว่าตนไม่ได้กระทำความผิดหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมรวมทั้งทัณฑ์ที่ตนได้รับนั้นไม่ถูกต้องเหมาะสม จึงสมควรมีการบวนการที่ให้ผู้ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยขอให้ผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงทัณฑ์ยกเลิกการลงทัณฑ์ดังกล่าวหากพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกลงทัณฑ์ หรือแก้ไขโทษให้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นธรรม ซึ่งการอุทธรณ์นั้นถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรมที่ผู้ถูกลงทัณฑ์พึงได้รับ แต่เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476

ปรากฏว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยแต่อย่างใด เพียงแต่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิร้องทุกข์ไว้เพียงอย่างกว้าง ไม่ได้ระบุนรายละเอียดที่ชัดเจน และยังไม่มียกเว้นในเรื่องเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยทหารที่แยกออกมาเฉพาะเพื่อจะเปิดโอกาสให้ผู้ที่ถูกสั่งลงทัณฑ์สามารถโต้แย้งคำสั่งลงโทษดังกล่าวที่คิดว่าไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสมเป็นธรรมดา อีกทั้งการร้องทุกข์นั้นยังมีข้อจำกัด โดยขั้นตอนของการร้องทุกข์นั้นกำหนดไว้ว่า ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาของตนเพื่อเสนอขึ้นไปตามลำดับชั้น แต่ผู้บังคับบัญชาที่รับเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวนั้นก็คือผู้ที่สั่งลงทัณฑ์ตนเอง จึงเห็นได้ว่าเป็นการยากที่ผู้บังคับบัญชาจะเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงทัณฑ์ที่ตนได้พิจารณาสั่งการไปแล้ว

โดยทั่วไปเมื่อมีคำสั่งใด ๆ ที่กระทบต่อสิทธิของบุคคล ผู้นั้นย่อมสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้หากตนเห็นว่าคำสั่งนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม การอุทธรณ์ถือได้ว่าเป็นกระบวนการยุติธรรมหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากผู้ถูกกระทบสิทธิจากคำสั่งของฝ่ายปกครองสามารถสามารถใช้สิทธิโต้แย้งขอให้เพิกถอนหรือแก้ไขคำสั่งนั้นได้ รวมทั้งเป็นกระบวนการตรวจสอบหรือควบคุมการกระทำของฝ่ายปกครอง เพื่อให้การใช้อำนาจของฝ่ายปกครองเป็นไปด้วยความถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันในความเป็นธรรมและ ทำให้ผู้บังคับบัญชาต้องระวังในการใช้อำนาจและพิจารณาลงทัณฑ์ รวมทั้งมิให้ข้าราชการถูกกลั่นแกล้งโดยมิชอบ หรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม โดยการอุทธรณ์จะเป็นกระบวนการตรวจสอบดุลพินิจในการใช้อำนาจทางปกครองของผู้บังคับบัญชา ที่ได้ดำเนินการทางวินัยต่อผู้บังคับบัญชา และในกรณีที่ผู้มีคำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัย และข้าราชการผู้ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยเห็นว่าตนไม่ได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม หรือไม่เห็นด้วยในคำสั่งนั้น การอุทธรณ์ก็จะเข้ามาเป็นเครื่องมือที่จะคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัยไม่ให้ถูกลงทัณฑ์อย่างไม่เป็นธรรม นอกจากนั้นการอุทธรณ์ยังถือได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ข้าราชการผู้ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยได้สามารถใช้สิทธิในการโต้แย้งคำสั่ง อีกทั้งยังเป็นการขอให้ผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงทัณฑ์ได้มีการทบทวนและเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือเพิกถอนคำสั่งของตน และหากปรากฏว่าผู้บังคับบัญชาได้มีการออกคำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยที่ผิดพลาดโดยเป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็สมควรที่จะมีองค์กรทางปกครองที่จะทำการตรวจสอบการออกคำสั่งนั้นอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งองค์กรทางปกครองดังกล่าวควรมีความเป็นอิสระในการพิจารณาตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา อีกทั้งต้องเป็นองค์กรที่เป็นกลางเพื่อทำให้เกิดการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บังคับบัญชา ว่าตนจะได้รับการพิจารณาด้วยความยุติธรรม

พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การลงทัณฑ์ทางวินัย และการร้องทุกข์โดยมีการกำหนดตัวอย่างการกระทำผิดวินัยไว้ หากทหารผู้ใดกระทำผิด

ต่อวินัยทหารก็จะต้องรับทัณฑ์ตามวิธีที่กำหนด แต่หากเห็นว่าผู้บังคับบัญชากระทำแก่ตนด้วยการอันไม่เป็นยุติธรรม หรือผิดกฎหมาย หรือแบบธรรมเนียมทหาร หรือมิได้รับผลประโยชน์หรือสิทธิตามที่ควรจะได้รับในราชการก็จะมีกระบวนการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา โดยเงื่อนไขในการร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวนั้นบัญญัติไว้ว่าทหารจะต้องร้องทุกข์เพื่อตนเองเท่านั้น ห้ามมิให้ร้องทุกข์แทนผู้อื่น ห้ามมิให้ลงชื่อรวมกันหรือเข้ามาพร้อมกันหลายคน และห้ามมิให้ประชุมกันเพื่อหารือเรื่องราวร้องทุกข์ รวมถึงการห้ามมิให้ร้องทุกข์ว่าผู้บังคับบัญชาลงทัณฑ์แรงเกินไป ถ้าหากว่าผู้บังคับบัญชาผู้นั้นมิได้ลงทัณฑ์เกินอำนาจที่ตนมีอยู่ และถ้าจะกล่าวโทษผู้ใด ให้ร้องทุกข์ต่อผู้มีอำนาจเหนือผู้ส่งลงทัณฑ์อีกชั้นหนึ่ง โดยร้องทุกข์ด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้ หากเป็นหนังสือต้องลงลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ไว้ด้วย ถ้าไม่มีลายมือชื่อผู้บังคับบัญชาไม่ต้องพิจารณาเลยก็ได้ เมื่อร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบดังกล่าวแล้วยังไม่ได้รับคำชี้แจงภายใน ระยะเวลา 15 วัน สามารถร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นได้ หรือเมื่อได้รับคำชี้แจงจากผู้บังคับบัญชาแล้ว แต่ยังไม่สิ้นข้อสงสัย ก็สามารถร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นได้ โดยขั้นตอนการร้องทุกข์นั้นจะต้องร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาของตน หรือร้องทุกข์ต่อผู้มีอำนาจเหนือผู้ส่งลงทัณฑ์อีกชั้นหนึ่ง

ซึ่งเห็นได้ว่าเมื่อผู้บังคับบัญชาที่รับเรื่องร้องทุกข์และพิจารณาเรื่องที่ร้องทุกข์เป็นบุคคลเดียวกันจึงอาจขัดต่อหลักความเป็นกลางและหลักการมีส่วนร่วมได้เสียซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมได้ ประกอบกับทหารนั้นปกครองด้วยระบบชั้นยศและยึดถือในเรื่องสายการบังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด โดยผู้บังคับบัญชาที่มีคำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยกับผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจเหนือผู้ส่งลงทัณฑ์ที่รับเรื่องร้องทุกข์มักจะมี ความใกล้ชิดกัน ในสายการบังคับบัญชามากกว่า การพิจารณาอาจไม่เป็นกลางหรือมีความลำเอียง มีอคติ ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรม อีกทั้งการร้องทุกข์จากการที่โดนผู้บังคับบัญชาลงทัณฑ์อาจก่อให้เกิดความบาดหมางขึ้นระหว่างผู้บังคับบัญชาที่ส่งลงโทษและผู้บังคับบัญชาที่ถูกโดนลงทัณฑ์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประโยชน์หรือสวัสดิการ ต่างๆ เช่น การพิจารณาบำเหน็จประจำปี การลาพักผ่อน และอาจถูกเพ่งเล็งว่าเป็นผู้กระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา ทหารจึงมักไม่กล้าร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา เพราะที่ไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และเกรงว่าถ้าหากร้องทุกข์แล้วจะส่งผลกระทบต่อหน้าที่ราชการทำให้ไม่มีความก้าวหน้า จึงต้องยอมรับโทษทัณฑ์เพื่อให้เรื่องราวต่าง ๆ ยุติลง ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกรวมถึงขวัญกำลังใจของผู้ที่ถูกลงทัณฑ์ที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งดังกล่าว เห็นได้ว่า การร้องทุกข์คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยทหาร โดยการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา ที่เคยเป็นผู้พิจารณาและมีคำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยทหารไปแล้วนั้นเป็นการยากที่ผู้บังคับบัญชาจะเปลี่ยนแปลงคำสั่งของตน ด้วยข้อจำกัดในการร้องทุกข์ดังกล่าว กระบวนการร้องทุกข์จึงอาจยังไม่เพียงพอที่จะ

ประกันความยุติธรรมให้แก่ผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัย ดังนั้นการอุทธรณ์จึงเป็นกระบวนการยุติธรรมที่จะช่วยให้ผู้ถูกลงโทษทางวินัยได้รับความยุติธรรมจากการพิจารณาโดยองค์กรหรือผู้มีอำนาจเหนือผู้ตั้งลงโทษอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งผู้ถูกลงโทษทางวินัยได้มีสิทธิในการร้องขอให้พิจารณาเรื่องของตนใหม่อีกครั้ง โดยใช้สิทธิโต้แย้งขอให้เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งให้เป็นไปในทางที่เป็นคุณแก่ตนการอุทธรณ์จึงถือว่าเป็นกระบวนการยุติธรรมที่เปิดโอกาสให้ข้าราชการทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยได้ร้องขอความยุติธรรมในผลกระทบทที่ตนได้รับจากการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาที่ส่งลงโทษ โดยมิ้องค์กรซึ่งเป็นกลางมาทำการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจดังกล่าว ดังนั้นหากไม่มีกระบวนการอุทธรณ์แล้ว จะขาดซึ่งกระบวนการยุติธรรมขั้นพื้นฐานที่ทหารผู้ถูกลงโทษพึงได้รับ ส่งผลให้เกิดปัญหาทางกฎหมายจากการไม่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยทหาร

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 มิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยทหารนั้น จะส่งผลให้ทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยไม่สามารถใช้สิทธิการอุทธรณ์ในกระบวนการยุติธรรมขั้นพื้นฐานได้ ถือได้ว่าเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล ซึ่งจะส่งผลเสียต่อทหารผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากคำสั่งลงโทษทางวินัยทหารแล้ว ยังส่งผลก่อให้เกิดความไม่เชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมในหน่วยงานทหารอีกด้วย

เมื่อเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยทหารในประเทศไทยและต่างประเทศ เห็นว่าสาธารณรัฐฟินแลนด์และเครือรัฐออสเตรเลียนั้นมีการกำหนดหลักเกณฑ์ขั้นตอนและวิธีการในการอุทธรณ์การลงโทษทางวินัยทหาร เช่น ประเด็นด้านการอุทธรณ์ เหตุแห่งการอุทธรณ์ และประเด็นในการยื่นคำร้องขอพิจารณาอุทธรณ์ ซึ่งเป็นการให้สิทธิแก่ผู้ถูกคำสั่งลงโทษทางวินัยทหารที่จะมีขั้นตอน และวิธีการในการพิสูจน์ความเป็นธรรมให้แก่ตนเองรวมทั้งยังกำหนดให้ผู้ถูกลงโทษสามารถใช้สิทธิขอให้ศาลพิจารณาคดีหรืออุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อศาลทหารเพื่อตรวจสอบความถูกต้องได้อีกด้วย ในส่วนของประเทศไทยนั้นเพียงแต่กำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิร้องทุกข์ไว้เพียงอย่างกว้างยังไม่มียหลักเกณฑ์ในเรื่องเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยทหารที่แยกออกมาเฉพาะเพื่อจะเปิดโอกาสให้ผู้ที่ถูกสั่งลงโทษสามารถโต้แย้งคำสั่งลงโทษดังกล่าวที่คิดว่าไม่ถูกต้อง หรือเหมาะสมเป็นธรรมได้แต่อย่างใด นอกจากนี้การร้องทุกข์นั้นยังมีข้อจำกัดเนื่องจาก ขั้นตอนของการร้องทุกข์นั้นกำหนดให้ผู้ร้องทุกข์ต้องร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงของตนเพื่อเสนอไปตามลำดับชั้นขึ้นไป ซึ่งผู้บังคับบัญชาที่รับเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวก็คือผู้ที่สั่งลงโทษตนเอง เห็นได้ว่า การร้องทุกข์คำสั่งลงโทษทางวินัยทหารต่อผู้บังคับบัญชาที่เคยเป็นผู้พิจารณาและมีคำสั่งลงโทษทางวินัยทหารไปแล้วนั้นเป็นการยาก

ที่ผู้บังคับบัญชาจะเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงทัณฑ์ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการร้องทุกข์ กระบวนการร้องทุกข์ จึงอาจยังไม่เพียงพอที่จะประกันความยุติธรรมให้แก่ผู้ที่ถูกลงทัณฑ์

ดังนั้น แนวทางแก้ไขปัญหาการไม่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนในการอุทธรณ์ คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยทหาร เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 โดยให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องของการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนในการอุทธรณ์คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยทหารขึ้นอีกหมวดหนึ่ง โดยบัญญัติหลักเกณฑ์ และกระบวนการการอุทธรณ์คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยทหารที่แยกออกมาโดยเฉพาะ เช่น ประเด็นด้านการอุทธรณ์ เหตุแห่งการอุทธรณ์ และประเด็นในการยื่นคำร้องขอพิจารณาอุทธรณ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการให้สิทธิแก่ผู้ถูกคำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยทหารสามารถที่จะมีขั้นตอน และวิธีการในการพิสูจน์ ความเป็นธรรม ทำให้ทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยสามารถที่จะใช้สิทธิในการอุทธรณ์คำสั่ง การลงทัณฑ์ทางวินัยได้ ตลอดจนเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในระบบการดำเนินการทางวินัยของ ข้าราชการทหารที่เป็นไปด้วยความเป็นธรรมตามหลักสากล นอกจากนี้จะส่งผลดีต่อข้าราชการทหาร ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากคำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัยทหารแล้ว ยังจะส่งผลดีต่อความเชื่อมั่น ในกระบวนการยุติธรรมในหน่วยงานทหารอีกด้วย

4.2 ปัญหาการไม่กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ และเรื่องร้องทุกข์

โดยหลักการทั่วไป เมื่อข้าราชการผู้ใดได้รับผลกระทบจากการถูกลงทัณฑ์ทางวินัย หากเห็นว่าตนได้รับความไม่เป็นธรรม หรือโทษที่ตนได้รับไม่เหมาะสม กระบวนการอุทธรณ์ จะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการเยียวยาผลกระทบจากการถูกลงทัณฑ์ โดยผู้ที่ถูกลงทัณฑ์ อาจขอให้คณะกรรมการหรือองค์กรทางปกครองที่มีอำนาจหน้าที่ทำการพิจารณาคำสั่งลงทัณฑ์ ดังกล่าวใหม่ในทางที่เป็นคุณแก่ตน ซึ่งถือเป็นกระบวนการยุติธรรมขั้นพื้นฐานที่ผู้ที่ถูกลงทัณฑ์ พึงได้รับ เพื่อเป็นการแก้ไขเยียวยา ในผลกระทบที่อาจเกิดจากการถูกลงทัณฑ์ทางวินัยนั้น อีกทั้ง เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นธรรมต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งการลงโทษทางวินัยที่อาจเกิด ความไม่ถูกต้อง เหมาะสมนั้น จึงสมควรที่จะมีองค์กรทางปกครองที่มีความเป็นกลาง มีหน้าที่ ในการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาในการลงทัณฑ์ทางวินัย โดยองค์กรดังกล่าว จะต้องมีความเป็นเป็นกลางมีความอิสระในการพิจารณาวินิจฉัยจากผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงทัณฑ์ ทางวินัย และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัย

ทั้งนี้เมื่อข้าราชการผู้ใดถูกผู้บังคับบัญชาสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยแล้วมีความไม่พอใจ เห็นว่า คำสั่งลงทัณฑ์นั้นไม่เป็นธรรม หรือไม่เหมาะสม การอุทธรณ์คำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัยจะเป็น

เครื่องมือที่จะมาใช้ในการคุ้มครองสิทธิและใช้โต้แย้งดุลพินิจจากการลงโทษของผู้บังคับบัญชา โดยการอุทธรณ์คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยนั้นจะสามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ โดยคณะกรรมการอุทธรณ์นั้นจะมีหน้าที่ในการพิจารณาพร้อมเสนอความเห็นและข้อวินิจฉัย ในเรื่องที่ทำกรอุทธรณ์ คณะกรรมการอุทธรณ์มาจากบุคคลที่เป็นกลาง และไม่มีส่วนได้เสีย มีความเป็นอิสระจากผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงทัณฑ์ทางวินัยนั้น การพิจารณาและวินิจฉัยจะต้องปราศจากการแทรกแซงจากผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลภายนอก การทำหน้าที่จะต้องทำไปตามหลักความยุติธรรม ปราศจากอคติ ไม่มีความลำเอียงซึ่งเป็นไปตามหลักไม่มีส่วนได้เสียในคดีที่ตนเป็นผู้วินิจฉัย เป็นต้น เมื่อยึดถือตามหลักดังกล่าวแล้วก็จะประกันความมั่นใจให้กับผู้อุทธรณ์ว่าตนจะต้องได้รับการพิจารณาและวินิจฉัยด้วยความยุติธรรมไม่ถูกกลั่นแกล้ง

ดังนั้น การกำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ จึงมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมเพราะจะต้องมาทำหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นและวินิจฉัยอันจะมีผลต่อที่ข้าราชการผู้ถูกลงทัณฑ์ทางวินัย เช่น การพิจารณาหรือออกคำสั่งว่าจะรับหรือไม่รับอุทธรณ์ หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์ในระยะเวลาที่เกินกำหนดไปแล้ว หรือกรณีไม่ใช่ผู้ที่มีสิทธิในการอุทธรณ์ การยกอุทธรณ์ หรือเห็นว่าคำสั่งลงทัณฑ์นั้นถูกต้องเหมาะสมแล้ว รวมถึงการยกเลิกเพิกถอนคำสั่งโดยให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องตามระเบียบหรือกฎหมาย หรือเมื่อเห็นว่าผู้อุทธรณ์สมควรได้รับการยกเว้นทัณฑ์ หรือการดำเนินการทางวินัยนั้นชอบด้วยกฎหมายแล้วแต่เห็นว่าการกระทำของผู้อุทธรณ์นั้นไม่เป็นความผิดทางวินัย หรือการแก้ไขข้อความในคำสั่งให้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งคำสั่งเหล่านี้ ล้วนมีผลกระทบต่อการรับราชการของผู้ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยทั้งสิ้น ที่มาของคณะกรรมการอุทธรณ์จึงต้องทำให้ข้าราชการทั้งหลายนั้น เกิดความมั่นใจว่าการที่ตนได้ไปยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการนั้นจะต้องได้รับการพิจารณาด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีอคติหรือลำเอียง และถูกแทรกแซงจากผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลภายนอก

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ได้กำหนดเพียงกระบวนการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาของทหารผู้ถูกลงทัณฑ์ทางวินัย ซึ่งยังไม่เพียงพอสำหรับการอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นกับผู้บังคับบัญชา เพราะการที่ต้องร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้ที่สั่งลงทัณฑ์ จะเป็นการร้องทุกข์ต่อบุคคลที่ไม่ได้เป็นกลางอย่างแท้จริง อาจจะเป็นการพิจารณาที่มีความลำเอียงหรือมีอคติ เนื่องจากการพิจารณาดังกล่าวอาจเกิดจากความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันระหว่างผู้พิจารณากับผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงทัณฑ์ อีกทั้งการร้องทุกข์นั้นเป็นการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจรับเรื่องร้องทุกข์เพียงผู้เดียว การใช้ดุลพินิจเพียงคนเดียวอาจมีการกลั่นกรองคำสั่งที่ไม่สมบูรณ์ ถูกต้อง เหมาะสม เนื่องจากการไม่ได้การประชุมปรึกษาเพื่อที่จะหาคำวินิจฉัยที่ถูกต้องเป็นธรรมเหมือนกับองค์กรกลุ่มในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้ง

จากบุคคลหรือองค์กรเพื่อทำหน้าที่ด้วยการประชุมพิจารณาปรึกษาเฉพาะเรื่องที่คุณคณะกรรมการชุดนั้นได้รับมอบหมายแล้วรวบรวมข้อวินิจฉัยหรือข้อเสนอแนะ โดยวิเคราะห์ความคิดเห็นของหลายคน ป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจของคน ๆ เดียว ซึ่งกว่าจะมีคำตัดสินในเรื่องที่ทำการอุทธรณ์ จะต้องได้จากมติของเสียงส่วนใหญ่ของคณะกรรมการ และบุคคลที่จะมาเป็นคณะกรรมการดังกล่าวจะต้องมาจากบุคคลที่เป็นกลาง ไม่มีส่วนได้เสีย เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในสาขามาร่วมกันพิจารณาคำอุทธรณ์

การที่พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 มิได้มีการกำหนดให้มีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอุทธรณ์ เนื่องจากมิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์ไว้ ทำให้ทหารที่ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยไม่สามารถที่จะอุทธรณ์คำสั่งลงทัณฑ์ดังกล่าวได้ ได้แต่เพียงร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาเท่านั้น ดังนั้น เมื่อไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์คดีทางวินัยไว้จึงทำให้กฎหมายดังกล่าวไม่มีการกำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอุทธรณ์ที่จะมาทำหน้าที่ในการพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยทหารด้วย จึงทำให้ไม่สอดคล้องต่อหลักองค์กรทางปกครองในรูปแบบของคณะกรรมการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การไม่กำหนดโครงสร้างและคณะกรรมการอุทธรณ์ย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ใต้บังคับบัญชาที่ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยทหาร โดยตรง เนื่องจากการที่กฎหมายกำหนดให้ทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยต้องร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจเหนือผู้สั่งลงทัณฑ์อีกชั้นหนึ่งเป็นผู้พิจารณา อาจทำให้ทหารผู้ถูกลงทัณฑ์รู้สึกว่าคุณธรรมไม่ได้รับความเป็นธรรม เนื่องจากผู้บังคับบัญชาที่มีคำสั่งลงทัณฑ์กับผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจเหนือผู้สั่งลงทัณฑ์ที่รับเรื่องร้องทุกข์และพิจารณามักจะมีความใกล้ชิดกันในสายการบังคับบัญชามากกว่า การพิจารณาอาจเป็นกลางหรือมีความลำเอียง หรือมีอคติทหารผู้ถูกลงโทษจึงไม่กล้าร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา เพราะอาจไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และเกรงว่าถ้าหากร้องทุกข์แล้วจะส่งผลกระทบต่อหน้าที่ราชการทำให้ไม่มีความก้าวหน้า จึงต้องยอมรับโทษทัณฑ์เพื่อให้เรื่องราวต่าง ๆ ยุติลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความรู้สึกรวมถึงขวัญกำลังใจของผู้ที่ถูกลงทัณฑ์ที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งดังกล่าว

เมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดให้มีโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอุทธรณ์ในราชอาณาจักรเดนมาร์กแล้ว พบว่า ราชอาณาจักรเดนมาร์กมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกำหนดให้มีโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอุทธรณ์ เนื่องจากมีการกำหนดคณะกรรมการวินัยอุทธรณ์ โดยคัดเลือกจากตัวแทนจากผู้พิพากษา และตัวแทนจากกระทรวงกลาโหม รวมไปถึงผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินกระบวนการทางวินัยเป็นคณะกรรมการอุทธรณ์วินัย เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาอุทธรณ์คดีวินัยที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ดังนั้น หากประเทศไทยมีการกำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ

คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์ไว้ ไม่ใช่เพียงแค่บัญญัติเรื่องการร้องทุกข์แก่ผู้บังคับบัญชาและกำหนดให้แกผู้บังคับบัญชาเป็นผู้วินิจฉัยแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้นในการพิจารณาคำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตลอดจนเป็นการป้องกันการวินิจฉัยที่มีอคติหรือความไม่เป็นกลางในการพิจารณา จะทำให้การดำเนินการทางวินัยของข้าราชการทหารเป็นธรรมต่อทหารทั้งหลายที่ถูกลงทัณฑ์ทางวินัย อีกทั้งยังส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมในหน่วยงานทหาร

เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์ เพื่อที่จะให้ข้าราชการทหารที่ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยได้มีสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งการลงทัณฑ์ได้ โดยกำหนดให้มีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) ตุลาการพระธรรมนูญ (เป็นประธาน)
- (2) อัยการทหาร
- (3) นายทหารพระธรรมนูญ

โดยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์ จะมาทำหน้าที่ในการพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยเพื่อให้การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวเป็นไปด้วยความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ไม่ใช่เพียงแค่ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา และให้อำนาจผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้นในการพิจารณาวินิจฉัยคำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตลอดจนเป็นการป้องกันการวินิจฉัยที่มีอคติหรือความไม่เป็นกลางในการพิจารณาอีกด้วย

4.3 ปัญหาการไม่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรอบระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์

โดยหลักทั่วไปเป็นที่ทราบกันดีว่า การอุทธรณ์นั้นเป็นกระบวนการยุติธรรมขั้นพื้นฐานและเป็นหลักการสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัย ซึ่งตนเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือการพิจารณาที่ไม่เหมาะสม โดยมีสิทธิโต้แย้งดุลพินิจหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงทัณฑ์ทางวินัยนั้นต่อคณะกรรมการเพื่อให้อยกเลิกหรือแก้ไขคำสั่งที่เห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยการนำพยานหลักฐานมาแสดงให้ปรากฏต่อคณะกรรมการว่าตนนั้นไม่ได้เป็นผู้กระทำผิดตามที่ถูกลงทัณฑ์ หรือทัณฑ์ที่ตนได้รับนั้นไม่เหมาะสมเป็นธรรมอย่างไร และเพื่อให้ผู้ที่มิหน้าทีในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยนั้นได้พิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ รวมถึงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณา ก่อนที่จะได้มีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งในการที่จะรับ หรือไม่รับอุทธรณ์ รวมไปถึง การแก้ไขคำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัยดังกล่าวด้วย

หลักการที่สำคัญของกระบวนการอุทธรณ์คำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัยคือ การพิจารณาอุทธรณ์ด้วยความรวดเร็ว เนื่องจากผู้ที่ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยนั้นยังคงได้รับผลกระทบจากคำสั่งลงทัณฑ์อยู่ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัยจึงต้องควรรับคำเนิการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลเสียหายมากที่อาจจะมีขึ้น ในการพิจารณาอุทธรณ์จึงต้องพิจารณาด้วยความรวดเร็ว เช่นในกรณีข้อเท็จจริงที่ไม่มีประเด็นซับซ้อนหรือความยุ่งยากควรจะพิจารณาด้วยความรวดเร็วเพื่อคุ้มครองผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งลงโทษทางวินัยให้ได้รับความยุติธรรมไม่ก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายจากคำสั่งลงโทษดังกล่าวยาวนานจนเกินสมควร

จากการศึกษาพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 พบว่า ไม่ได้มีการบัญญัติถึงกระบวนการอุทธรณ์คำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัยทหารไว้เป็นการเฉพาะ แต่จะนำการอุทธรณ์คำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัยอันเป็นการโต้แย้งดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่มีคำสั่งลงทัณฑ์นั้นเข้าไปรวมอยู่ด้วยกันกับกระบวนการร้องทุกข์ กล่าวคือหากผู้ที่ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยเห็นว่าทัณฑ์ที่ตนได้รับนั้นไม่เป็นธรรม หรือเหมาะสม อาจขอให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาทบทวนคำสั่งนั้นใหม่ หรือขอให้แก้ไขคำสั่งลงทัณฑ์นั้น ซึ่งหลักเกณฑ์ในการร้องทุกข์นั้นมีหลักดังนี้คือ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าหากผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจในทางที่ไม่ยุติธรรม ซึ่งเป็นการสมควรที่จะให้ผู้ที่บังคับบัญชาที่ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยนั้นมีโอกาสที่จะร้องทุกข์ได้ การร้องทุกข์นั้นจะร้องทุกข์ได้แต่สำหรับตนเองเท่านั้น ห้ามมิให้ร้องทุกข์แทนผู้อื่นเป็นอันขาด และห้ามมิให้ลงชื่อรวมกัน หรือเข้ามาร้องทุกข์พร้อมกันหลายคน และห้ามมิให้ประชุมกันเพื่อหารือเรื่องจะร้องทุกข์ ห้ามมิให้ร้องทุกข์ในเวลาที่กำลังเข้าแถว หรือในขณะที่กำลังทำหน้าที่ราชการ เช่นเวลาเป็นยาม เป็นเวร รวมทั้งห้ามมิให้ร้องทุกข์ก่อนเวลาว่างไปแล้วยี่สิบสี่ชั่วโมง นับตั้งแต่ที่มีเหตุจะต้องร้องทุกข์เกิดขึ้น และห้ามมิให้ร้องทุกข์ว่าผู้บังคับบัญชาลงทัณฑ์แรงเกินไปถ้าหากว่าผู้บังคับบัญชานั้นมิได้ลงทัณฑ์เกินอำนาจ การร้องทุกข์กล่าวโทษผู้ใดจะต้องร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้ถูกกล่าวหา นั้นจะด้วยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องร้องทุกข์นั้นแล้วต้องรีบไต่สวนและจัดการแก้ไขความเดือดร้อน หรือชี้แจงให้ผู้ร้องทุกข์เข้าใจ จะเพิกเฉยเสียไม่ได้เป็นอันขาด หากผู้บังคับบัญชาเพิกเฉยให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดต่อวินัยทหาร เมื่อทหารผู้ที่ร้องทุกข์ได้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาถูกต้องตามระเบียบในการร้องทุกข์แล้ว และเวลาล่วงผ่านไป 15 วัน โดยยังไม่ได้รับคำชี้แจงแต่ประการใด ทั้งความเดือดร้อนจากการที่ได้รับคำสั่งลงทัณฑ์นั้นก็ยังไม่ได้รับการปลดเปลื้องไป ให้ทหารผู้นั้นร้องทุกข์ใหม่ต่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจรับเรื่องร้องทุกข์ชั้นที่สูงถัดไปเป็นลำดับอีก โดยในการร้องทุกข์ครั้งนี้ให้ชี้แจงด้วยว่าได้ไปร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นใดมาแล้ว และร้องทุกข์แต่เมื่อใด ถ้าผู้บังคับบัญชาที่ได้รับเรื่องร้องทุกข์ได้ชี้แจงให้ผู้ร้องทุกข์

ทราบแล้ว แต่ผู้ร้องทุกข์ยังไม่หมดความสงสัย ก็ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปได้ และต้องชี้แจงด้วยว่าได้รับเรื่องนี้ต่อผู้ใด และได้รับคำชี้แจงอย่างไรแล้วด้วย

เนื่องจากการที่พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ไม่ได้บัญญัติถึงกระบวนการอุทธรณ์คำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัย มีเพียงแต่กระบวนการร้องทุกข์ซึ่งเป็นการโต้แย้งคำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัยแทน ดังนั้นในเรื่องของกรอบเวลาในการอุทธรณ์คำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัย จึงไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ได้กับเรื่องการร้องทุกข์ ซึ่งความมุ่งหมายของการมีกรอบเวลาในการดำเนินกระบวนการต่างๆ ก็เพื่อที่จะทำให้ความทุกข์หรือความเดือดร้อนของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัยที่ไม่ถูกต้อง เหมาะสม เป็นธรรม โดยได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว มีกำหนดกรอบเวลาอย่างชัดเจนในการชี้ขาดปัญหาที่ได้รับร้องทุกข์เอาไว้ แต่เมื่อมีเฉพาะกระบวนการร้องทุกข์ จึงส่งผลให้ทหารผู้ร้องทุกข์ทำได้เพียงรอผลของกระบวนการโต้สวนสืบหาข้อเท็จจริงโดยที่ไม่อาจล่วงรู้ได้ว่าจะเสร็จสิ้นเมื่อใด ซึ่งในบางกรณีเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงอาจจะไม่ได้มีประเด็นซับซ้อนหรือยุ่งยากแต่อย่างใด สามารถที่จะทำการวินิจฉัยเรื่องดังกล่าวได้โดยเร็ว และมีคำชี้ขาดได้ในระยะเวลาที่ไม่ยาวนานนัก แต่เมื่อไม่มีกรอบระยะเวลาที่กำหนดดังเช่นกระบวนการอุทธรณ์คำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัยผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจในการวินิจฉัยคำร้องทุกข์ จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเร่งรีบดำเนินการ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุหลายประการ เช่น มีงานอื่นที่จะต้องทำ หรือมีภารกิจอื่นที่มีลำดับความจำเป็นเร่งด่วนกว่าจึงยังไม่อาจพิจารณาวินิจฉัยในคำร้องทุกข์นั้นได้ ส่งผลให้การพิจารณาวินิจฉัยนั้นใช้เวลานานจนเกินสมควร ซึ่งอาจขัดต่อหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐาน ที่ผู้ถูกลงโทษควรได้รับการพิจารณาโดยไม่ชักช้า เมื่อพิจารณาในกระบวนการร้องทุกข์ที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 พบว่านอกจากจะมีปัญหาในเรื่องของกรอบเวลาของการพิจารณาอุทธรณ์แล้ว ยังพบปัญหาจากกระบวนการร้องทุกข์อีก คือเมื่อผู้ที่ได้รับคำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยหากยังไม่พอใจหรือสิ้นสงสัยในคำวินิจฉัยชี้ขาดของผู้บังคับบัญชาที่รับเรื่องร้องทุกข์ หรือในกรณีที่ทหารผู้ถูกลงทัณฑ์ได้รับร้องทุกข์แล้วแต่ยังไม่ได้รับคำชี้แจงใด ๆ จากผู้บังคับบัญชา ทหารผู้ถูกลงทัณฑ์สามารถร้องเรียนไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกระดับได้เรื่อย ๆ ซึ่งการร้องทุกข์จากคำสั่งลงโทษทางวินัยตามกฎหมายฉบับนี้มีความแตกต่างจากกระบวนการอุทธรณ์คำสั่งการลงทัณฑ์ทางวินัย กล่าวคือ กระบวนการอุทธรณ์ลงโทษทัณฑ์วินัยจะถือว่าคำชี้ขาดของคณะกรรมการอุทธรณ์นั้นถือเป็นที่สุดไม่สามารถโต้แย้งคำสั่งได้อีก แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้กลับเปิดช่องให้ผู้ร้องทุกข์สามารถร้องทุกข์ไปได้เรื่อย ๆ จนกว่าผู้ร้องทุกข์จะพอใจในผลคำวินิจฉัยจากผู้บังคับบัญชา ส่งผลให้การร้องทุกข์นั้นยังคงค้างอยู่ในกระบวนการพิจารณาไม่เป็นที่สิ้นสุด อีกทั้งพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ได้บัญญัติว่าการร้องทุกข์นั้นจะถึงที่สุดที่ผู้บังคับบัญชาระดับใด หรืออาจกล่าวได้ว่าสามารถร้องทุกข์ต่อไปได้เรื่อย ๆ จนถึง

นายกรัฐมนตรี ซึ่งถือว่าเป็นผู้บังคับบัญชาในลำดับชั้นสูงสุดของสายการบังคับบัญชาข้าราชการ หรือไม่ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นกระบวนการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาในแต่ละลำดับชั้นอาจต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณาวินิจฉัยที่ยาวนาน ความทุกข์หรือความเดือดร้อนจากคำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยของผู้ที่ได้รับผลกระทบก็ยังคงยังมีอยู่ เนื่องจากการร้องทุกข์นั้นไม่เป็นเหตุในการทุเลาการลงทัณฑ์จากคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษทางวินัย ดังนั้นคำสั่งการลงทัณฑ์ก็ยังคงมีผลบังคับจนกว่าคำสั่งนั้นจะถูกยกเลิก หรือเพิกถอนไป หากยังไม่มีการพิจารณาหรือมีคำสั่งใด ๆ ผู้ที่ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยก็ยังคงได้รับผลของคำสั่งต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งไม่อาจทราบได้ว่าจะสิ้นสุดเมื่อใด หากกรณีที่มีประเด็นและข้อเท็จจริงซึ่งมีความซับซ้อน จำเป็นต้องมีการรวบรวมพยานต่าง ๆ ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร อาจทำให้ใช้ระยะเวลาในการพิจารณาที่นาน ซึ่งในบางกรณีการพิจารณาคืออาจถูกประวิงเวลาให้เนิ่นนานจนเกินสมควร

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับระยะเวลาในการอุทธรณ์และพิจารณาการอุทธรณ์คำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยของข้าราชการพลเรือนในประเทศไทย พบว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาในการอุทธรณ์ไว้ดังนี้ มาตรา 114 ผู้ใดถูกสั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือถูกสั่งให้ออกจากตามมาตรา 110 (1) (3) (5) (6) (7) (8) ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ภายใน 30 วัน นับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง มาตรา 118 การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา 114 ให้ดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายใน 120 วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกซึ่งไม่เกิน 2 ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกิน 60 วัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องไว้ปรากฏไว้ด้วย

เมื่อเปรียบเทียบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 พบว่า หน่วยงานทหารควรนำเอาหลักการกรอบระยะเวลาในการอุทธรณ์และพิจารณาการอุทธรณ์ทางวินัยของข้าราชการพลเรือนมาปรับใช้ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ในเรื่องกรอบระยะเวลาในการอุทธรณ์และพิจารณาอุทธรณ์ทางวินัย โดยกำหนดให้ดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน 120 วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกซึ่งไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกิน 60 วัน